

Številka: IPP 007-55/2023/12

Ljubljana, 5. maj 2023

EVA 2023-2030-0012

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o dopolnitvi Zakona o sodniški službi – predlog za obravnavo – skrajšani postopek

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na seji dne sprejela naslednji sklep:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o dopolnitvi Zakona o sodniški službi (EVA 2023-2030-0012) in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po skrajšanem postopku.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

Na podlagi prvega odstavka 142. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US in 111/21) Vlada Republike Slovenije predlaga, da Državni zbor Republike Slovenije predlog Zakona o dopolnitvi Zakona o sodniški službi obravnava po skrajšanem postopku, ker gre za manj zahtevno dopolnitev Zakona o sodniški službi.

Predlog za skrajšani postopek je utemeljen z dejstvom, da gre le za eno dopolnitev (nov člen), ki ne posega v sistemsko delovanje sodišč. Gre namreč le za ureditev statusa sodnika, ki bo z imenovanjem na mednarodno sodišče, tam funkcijo opravljal le krajši delovni čas, v preostalem delu pa bo sodniško funkcijo in sodniško službo opravljal na sodišču v Republiki Sloveniji.

Vlada Republike Slovenije meni, da so izpolnjeni pogoji za obravnavo predloga Zakona o dopolnitvi Zakona o sodniški službi po skrajšanem zakonodajnem postopku.		
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:		
– dr. Dominika Švarc Pipan, ministrica za pravosodje, – dr. Igor Šoltes, državni sekretar, Ministrstvo za pravosodje, – mag. Valerija Jelen Kosi, državna sekretarka, Ministrstvo za pravosodje.		
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:		
Zunanji strokovnjaki pri pripravi niso sodelovali.		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
– dr. Dominika Švarc Pipan, ministrica za pravosodje, – dr. Igor Šoltes, državni sekretar, Ministrstvo za pravosodje, – mag. Valerija Jelen Kosi, državna sekretarka, Ministrstvo za pravosodje.		
5. Kratek povzetek gradiva:		
Predlog zakona ureja položaj sodnika, ki je imenovan na mednarodno sodišče, in tam poleg sodniške funkcije v Republiki Sloveniji opravlja funkcijo sodnika mednarodnega sodišča. Funkcijo sodnika na mednarodnem sodišču pa ne opravlja polni delovni čas, ampak v manjšem deležu od polnega delovnega časa (krajši delovni čas), odvisno od načina dela sodišča in pripada zadev.		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				

OBRAZLOŽITEV:**I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

NE

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,

NE

– financiranje občin.	
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: – Skupnosti občin Slovenije SOS: NE – Združenju občin Slovenije ZOS: NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: / Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
V predhodno strokovno razpravo so bili vključeni Sodni svet RS, Vrhovno sodišče RS in Upravno sodišče RS, katerim je bil delovni osnutek gradiva posredovan 23. 2. 2023. Na podlagi prejetih mnenj Vrhovnega sodišča RS in Upravnega sodišča RS je bilo pripravljeno novo gradivo, ki je bilo istim deležnikom v strokovno usklajevanje posredovano 27. 3. 2023. V fazi strokovnega usklajevanja je Upravno sodišče RS posredovalo mnenje, da se za ureditev statusa sodnika, ki je imenovan na mednarodno sodišče in tam funkcijo opravlja krajši delovni čas, uporabi mirovanje pravic in dolžnosti iz sodniške službe, obseg mirovanja pravic in dolžnosti iz sodniške službe pa na predlog sodnika ugotovi Sodni svet. Novo mnenje je posredovalo tudi Vrhovno sodišče RS, ki meni, da je predlog, da bo sodnik za čas opravljanja sodniške funkcije na mednarodnem sodišču v določenem delu oproščen opravljanja sodniške službe in mu bodo v tem obsegu mirovale pravice in obveznosti iz sodniške službe, ne bo pa mu mirovala sodniška funkcija, ustreznejši. Mnenje je podal tudi Sodni svet, ki predlaga, da naj se ne uporablja institut mirovanja (sodniške službe), temveč naj se sodnika zgolj oprosti sorazmernega dela sodniške službe, obseg oprostitve pa naj ugotovi predsednik sodišča in ne Sodni svet. S predlagano novo določbo (40.a člen) se ureja izjema enega od položajev, ki jih Zakon o sodniški službi ureja v 40. členu. Navedena določba ureja položaje, ko sodnik (začasno) prevzame neko drugo funkcijo, npr. predsednika republike, poslanca, sodnika mednarodnega sodišča. V tem času sodniku sodniška funkcija miruje, mirujejo pa mu tudi pravice in dolžnosti iz sodniške službe. Po izteku mandata za omenjene funkcije je s tako ureditvijo ohranjena sodnikova pravica, da nadaljuje trajni sodniški mandat. Gre namreč za časovno omejene, najvišje in najbolj izpostavljene položaje v državi in mednarodnem okolju, pri izvolitvi oziroma imenovanju katerih država na določen način sodeluje (npr. razpiše volitve, predlaga kandidate, napoti posameznike). Veljavna določba 40. člena ZSS ne ureja primera, da bi bil nacionalni sodnik imenovan za sodnika na mednarodnem sodišču in tam opravljal funkcijo le za krajši delovni čas. Statut Enotnega sodišča za patente (5. točka, člen 3 statuta) omogoča opravljanje sodniške funkcije delno na Enotnem sodišču za patente in delno na nacionalnih sodiščih. S predlagano novo določbo se zato ureja status sodnika, ki hkrati opravlja sodniško službo na mednarodnem in nacionalnem sodišču.	

Predlagatelj meni, da je treba za tak primer določiti sorazmerno mirovanje pravic in dolžnosti iz sodniške službe. Sodniška funkcija pa za čas opravljanja dela na mednarodnem sodišču sodniku ne miruje. Obseg mirovanja pravic in dolžnosti iz sodniške službe bo ugotovil sodni svet na predlog sodnika po predhodnem mnenju predsednika sodišča, na katerem opravlja sodniško službo. Institut mirovanja sodniške funkcije je namreč neločljivo povezan z institutom nezdružljivosti sodniške funkcije (133. člen Ustave) zato mora sodnik o sprejemu dela, ki ga lahko opravlja poleg sodniške službe, predhodno pisno obvestiti predsednika sodišča (prvi odstavek 43. člena ZSS).	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
dr. Dominika ŠVARC PIPAN ministrica	

Priloge:

- priloga 2,
- MSP test,
- predlog Zakona o dopolnitvi Zakona o sodniški službi.

Datum:
Številka:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije naseji.....sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga Zakona o dopolnitvi Zakona o sodniški službi in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po skrajšanem postopku.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za javno upravo,
- Ministrstvo za finance,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

ZAKON O DOPOLNITVI ZAKONA O SODNIŠKI SLUŽBI

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

1.1 Nezdržljivost sodniške funkcije

Sodniki, ki so imenovani v Republiki Sloveniji po določbah Ustave RS in Zakona o sodniški službi (v nadaljnjem besedilu: ZSS),¹ opravljajo sodniško funkcijo na sodniškem mestu in sodišču v Republiki Sloveniji. Sodniška funkcija je nezdržljiva z opravljanjem drugih funkcij in del, z izjemami, ki jih določa zakon. Med izjemami od funkcij, ki jih sodnik lahko opravlja oziroma za katere lahko kandidira, 40. člen ZSS določa zelo ozek nabor funkcij. Gre za najvišje politične funkcije in funkcije na mednarodnih sodiščih, ki so časovno omejene. Namen takšne ureditve je, da se lahko sodnik po poteku mandata oziroma izvrševanja te funkcije vrne na sodniško mesto brez izpostavljanja njegovega dela v politični funkciji oziroma funkciji na mednarodnih sodiščih. V teh primerih sodniku sodniška funkcija miruje v celoti, mirujejo pa mu tudi pravice in obveznosti iz sodniške službe. ZSS pa ne ureja primerov, ko je sodnik imenovan za sodnika na mednarodnem sodišču in tam dela ne opravlja v celoti, ampak samo za krajši delovni čas. Zato je nujna dopolnitev zakonodaje, da se sodniku omogoči opravljanje tako funkcije na sodišču v Republiki Sloveniji kot tudi funkcije na mednarodnem sodišču, saj bi mu sicer sodniška funkcija prenehala.

1.2.1 Novi sistem unitarnega patenta

Na območju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) je do leta 2012 obstajalo več možnosti pridobitve patentne zaščite bodisi preko nacionalnih uradov bodisi preko Evropske patentne organizacije (v nadaljnjem besedilu: EPO), v skladu z Evropsko patentno konvencijo (v nadaljnjem besedilu: EPK), ki so jo ratificirale vse države članice EU. Slednja možnost je navkljub podelitvi patenta s strani EPO zahtevala še dodatno uveljavitev le-tega v posameznih državah članicah. Uveljavitev patenta v posamezni državi članici je zahtevala sprožitev ustreznega upravnega postopka pred nacionalnim uradom, ki je pogosto vključeval tudi ustrezen prevod patenta in plačilo pristojbin. Takšen postopek je bil povezan z visokimi stroški.

Na podlagi EPK sta organa EPO Evropski patentni urad in upravni svet. Predsednik Evropskega patentnega urada predstavlja EPO. EPO ima sedež v Münchnu, kjer je bil ustanovljen tudi Evropski patentni urad, ki ima podružnico še v Haagu.

V letu 2006 je Evropska komisija izvedla širok krog posvetovanj z interesnimi skupinami, vključno z gospodarskimi subjekti o patentnem sistemu EU, ki bo spodbujal inovativnost, širil

¹ Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 91/09, 33/11, 46/13, 63/13, 69/13 – popr., 95/14 – ZUPPJ15, 17/15, 23/17 – ZSSve, 36/19 – ZDT-1C in 34/23 – odl. US

znanstvena spoznanja, utrjeval prenos tehnologije, ki bo dostopen vsem zainteresiranim akterjem in bo nudil ustrezno raven pravne varnosti. Evropska komisija je 16. decembra 2010 prejela zahteve in pričakovanja dvanajstih držav članic EU, vključno z Republiko Slovenijo, o okrepitvi sodelovanja na področju oblikovanja enotne patentne zaščite. Te države članice so potrdile svoje zahteve na seji Sveta za konkurenčnost 10. decembra 2010 in pozneje pa se je želji po okrepljenem sodelovanju pridružilo še trinajst držav članic. Svet EU je 10. marca 2011 sprejel Sklep o potrditvi okrepljenega sodelovanja na področju uvedbe enotnega patentnega varstva.

S to odločitvijo je bila sprejeta rešitev za sistem enotnega patenta, ki soobstaja z nacionalnim sistemom in dotedanjim sistemom EPO, to bo dalo uporabnikom možnost izbire glede na njihove interese in potrebe, pri čemer bo vse upravno-administrativne postopke za pridobitev enotne patentne zaščite izvajal EPO.

Uveljavitev enotne patentne zaščite na območju EU je bila pogojena s sprejetjem odločitve o ureditvi enotnega patentnega sodišča. Tako so sodelujoče države članice EU 29. junija 2012 dosegle politični dogovor glede sedeža enotnega patentnega sodišča in s tem odpravile zadnjo oviro pri vzpostavljanju evropskega patentnega sistema in enotnega patenta. Po dolgoletnih pogajanjih je bilo določeno, da bo sedež Enotnega sodišča za patente v Parizu, hkrati pa bosta določene pristojnosti imeli tudi specializirani enoti v Münchnu in Londonu.

Pravna podlaga za zagotavljanje patentnega varstva obsega sklop štirih dokumentov:

- Uredba (EU) št. 1257/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2012 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju uvedbe enotnega patentnega varstva (v nadaljnjem besedilu: Uredba (EU) 1257/2012),
- Uredba Sveta (EU) št. 1260/2012 z dne 17. decembra 2012 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju uvedbe enotnega patentnega varstva v zvezi z veljavno ureditvijo prevajanja,
- Sporazum o enotnem sodišču za patente (2013/C 175/01),
- Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (Uredba Bruselj I).

Razlika med enotnim patentom in enotnim evropskim patentom je v stopnji zaščite. Evropski patent pomeni patent, ki je podeljen v skladu z določbami EPK in nima enotnega učinka na podlagi Uredbe (EU) 1257/2012. To pomeni, da je nujna validacija patenta v posameznih državah članicah, kar je povezano s plačilom pristojbin. Evropski patent z enotnim učinkom je v vseh sodelujočih državah članicah podeljen z enakimi zahtevki in ima v sodelujočih državah članicah enoten učinek, če je bil njegov enotni učinek registriran v registru enotnega patentnega varstva. Evropski patent z enotnim učinkom ima enoten značaj. Zagotavlja enotno varstvo in ima enak učinek v vseh sodelujočih državah članicah, lahko se omeji, prenese, razveljavi ali preneha le v vseh sodelujočih državah članicah. Licencira se lahko na celotnem ozemlju ali delu ozemlja sodelujočih držav članic.

1.2.2 Enotno sodišče za patente

S Sporazumom o enotnem sodišču za patente (2013/C 175/01) (v nadaljnjem besedilu: sporazum) se ustanavlja Enotno sodišče za patente (*Unified Patent Court*), ki bo skupno državam članicam pogodbenicam, in kot tako del njihovega pravosodnega sistema z izključno pristojnostjo glede evropskih patentov z enotnim učinkom in evropskih patentov, podeljenih v skladu z določbami EPK.

Kot izhaja iz preambule si države pogodbenice želijo okrepiti pravno varnost z ustanovitvijo Enotnega sodišča za patente za reševanje sporov, povezanih s kršitvijo in veljavnostjo patentov ter izboljšanje uveljavljanja patentov in preprečevanje neutemeljenih zahtevkov in patentov, ki bi jih bilo treba razveljaviti. Eden od razlogov je tudi razdrobljeni patentni trg in velike razlike med nacionalnimi sistemi sodišč, ki ovirajo inovacije, zlasti za majhna in srednje velika podjetja, ki imajo težave pri uveljavljanju svojih patentov ter pri obrambi pred neutemeljenimi zahtevki in zahtevki v zvezi s patenti, ki bi jih bilo treba razveljaviti.

Republika Slovenije je ratificirala sporazum s sprejetjem Zakona o ratifikaciji Sporazuma o enotnem sodišču za patente (MSESP)². Protokol o začasni uporabi k Sporazumu o enotnem sodišču za patente, s podpisom katerega je Vlada Republike Slovenije soglašala s sklepom št. 54916-13/2015/6 z dne 20. septembra 2015, je Republika Slovenija podpisala ob robu Sveta za konkurenčnost 1. oktobra 2015 in ga pozneje tudi ratificirala z uredbo³. Republika Slovenija je listino o ratifikaciji sporazuma in protokola deponirala 15. oktobra 2021. Nekatera pravila sporazuma se od 19. januarja 2022 že uporabljajo v skladu s Protokolom o začasni uporabi k Sporazumu o enotnem sodišču za patente.

Evropski patentni urad je 1. januarja 2023 začel izvajati prehodne ukrepe za spodbujanje zgodnjega uvajanja novega sistema. Vloženih je bilo že več kot 2200 zahtevkov za enotni učinek in/ali odlog podelitve patenta. Enotno sodišče za patente ima status pravne osebe in lahko zaposluje sodnike, delovati bo začelo 1. junija 2023.

Sporazum v I. delu ureja splošne in institucionalne določbe, v II. delu finančne zadeve, III. del ureja organizacijo in postopkovne določbe, IV. In V. del pa prehodne in končne določbe.

Enotno sodišče za patente (sodišče) sestavljajo:

- sodišče prve stopnje,
- pritožbeno sodišče in
- sodna pisarna.

Sedež sodišča prve stopnje je v Parizu (osrednji oddelek), z izpostavo v Münchnu. Države članice lahko podajo zahtevo za ustanovitev posameznega lokalnega in regionalnega oddelka, pri čemer določijo tudi sedež lokalnega oddelka, ki ga gostijo. Na zahtevo dveh ali več držav članic pogodbenic se lahko ustanovi regionalni oddelek, te države same določijo tudi sedež oddelka, pri čemer lahko regionalni oddelek zadeve obravnava na več lokacijah.

² Uradni list RS, št. 63/16.

³ Uredba o ratifikaciji Protokola o začasni uporabi k Sporazumu o enotnem sodišču za patente (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 11/21)

Sedež pritožbenega sodišča (s sodno pisarno) bo v Luksemburgu. Sporazum določa tudi ustanovitev Centra za mediacijo in arbitražo v patentnih sporih s sedežem v Ljubljani in Lizboni ter Center za usposabljanje sodnikov s sedežem v Budimpešti.⁴

Sodelujoče države podpisnice sporazuma imajo možnost ustanoviti lastne lokalne oziroma regionalne oddelke sodišča. Zaradi gospodarskih interesov bo, tako kot tudi večina sodelujočih držav članic, Slovenija ustanovila lokalni oddelek. V senatu treh sodnikov lokalnega oddelka sta zagotovljeni udeležba slovenskega sodnika in uporaba slovenskega jezika. Zdajšnje dejavnosti na nacionalni ravni so usmerjene k vzpostavitvi lokalnega oddelka (zagotovitev podpornega osebja, zagotovitev prostorov in ustrezne opreme, sklenitev Sporazuma o sedežu, ratifikacija Protokola o privilegijih in imunitetah) ter Centra za mediacijo in arbitražo, kot tudi vzpostavitvi ustrezne pravne podlage, da se nacionalnim sodnikom omogoči opravljanje sodniške funkcije delno na Enotnem sodišču za patente in delno na nacionalnih sodiščih, kar omogoča tudi Statut Enotnega sodišča za patente (5. točka 3. člena statuta).

Na podlagi sporazuma in statuta je upravni odbor Enotnega sodišča za patente 22. februarja 2022 sprejel Pravila, ki urejajo pogoje za službo sodnikov, sodnega tajnika in namestnika tajnika Enotnega sodišča za patente (*Regulations Governing the Conditions of Service of Judges, the Registrar and the Deputy-registrar of the Unified Patent Court*).⁵ Pravila določajo pravice in obveznosti sodnikov, sodnega tajnika in namestnika tajnika sodišča, pogoje in izbirni postopek, plačo, dodatke k plači in povračilo stroškov ter odsotnosti (letni dopust, bolniška odsotnost, odsotnost z dela zaradi poroda, odsotnost z dela zaradi nege otrok).

1.2.3 Pogoji za imenovanje sodnikov

Sporazum v poglavju III z naslovom »Sodniki sodišča« določa merila primernosti za imenovanje sodnikov. Sodniki, ki bodo opravljali sodniško službo na sodišču morajo zagotavljati najvišje standarde usposobljenosti in imeti dokazane izkušnje pri patentnih sporih. Za pravno usposobljene sodnike so imenovane osebe, ki so ustrezno usposobljene za imenovanje v sodniško službo v državi pogodbenici (15. člen sporazuma). Pravila v 16. členu natančneje določajo pogoje za izvolitev sodnikov. Pravno usposobljeni sodniki so izbrani samo na podlagi meril, določenih v sporazumu in statutu sodišča. Biti morajo državljani članic podpisnic sporazuma, imeti morajo ustrezno stopnjo znanja vsaj enega uradnega jezika Enotnega sodišča za patente ter morajo izkazovati najvišje standarde usposobljenosti in izkušnje na področju patentnih sporov. Kandidati za pravno usposobljene sodnike so ustrezno usposobljeni za imenovanje v sodniško službo v državi članici pogodbenici, kar se razlaga kot kvalifikacija za imenovanje na nižje, višje ali najvišje sodniško mesto v državah pogodbenicah, pri tem pa ne sme biti nobenih dodatnih izbirnih postopkov s strani države članice, kot so ocenjevanje, izbor ali mnenje nacionalnega odbora. Razpis prostih mest in imenovanje sta popolnoma v pristojnosti Enotnega sodišča za patente; države članice pogodbenice na to nimajo vpliva.

⁴ Organizacija Enotnega sodišča za patente: <https://www.unified-patent-court.org/en/court/presentation>

⁵ Dostopno na: https://www.unified-patent-court.org/sites/default/files/upc_documents/service-regulations_consolidated-version_en.pdf

Z vidika pravne ureditve Republike Slovenije morajo kandidati za sodnike na Enotnem sodišču za patente izpolnjevati pogoje iz 7. in 8. člena ZSS ter tudi pogoj iz 9. člena tega zakona, ki določa posebne pogoje za izvolitev na sodniško mesto na okrajnem sodišču.

Pravila tudi posebej navajajo sodnike s krajšim delovnim časom, ki so lahko pravno ali tehnično usposobljeni sodniki (*part-time judges*, 27. člen). Sodniki s krajšim delovnim časom so zaposleni samo za posamezne zadeve ali za določen odstotek njihovega delovnega časa, kar se lahko s soglasjem sodnika spreminja glede na pripad in obremenitev z zadevami. Sodnikom s krajšim delovnim časom pripadajo osnovna plača, druga povračila stroškov (31. člen), letni dopust (41. člen), starševski dopust (42. člen), zdravstveno in socialno zavarovanje (48. člen) v sorazmernem znesku glede na število delovnih dni oziroma glede na odstotek delovnega časa, ko so na voljo sodišču. Upravičeni so tudi do ugodnosti iz načrta zdravstvene in socialne varnosti, in sicer v višini najmanj 50 odstotkov, če so bili imenovani za določen odstotek delovnega časa in so plačali prispevke v načrt sodišča za zdravstveno in socialno varnost (četrti odstavek 27. člena). V aneksu II so določene še posebnosti sodnikov s krajšim delovnim časom pri uveljavljanju pravic iz pokojninskega zavarovanja.

Sporazum določa, da ima vsak senat sodišča prve stopnje večnacionalno sestavo, ki zaseda v sestavi treh sodnikov. V senatu lokalnih oddelkov bodo senati sestavljeni iz pravno usposobljenega sodnika države članice pogodbenice, ki gosti ta lokalni oddelek, in dveh pravno usposobljenih sodnikov, ki nista državljana tiste države članice pogodbenice in se za vsak primer posebej dodelita iz skupine sodnikov. Če bo v lokalnem oddelku obravnavanih več zadev (več kot petdeset v koledarskem letu), zaseda senat v sestavi dveh pravno usposobljenih sodnikov države članice pogodbenice, ki gosti lokalni oddelek, in enega pravno usposobljenega sodnika, ki ni državljan države pogodbenice, ki gosti oddelek, in se dodeli iz skupine sodnikov. Na zahtevo ene od strank lahko vsak senat lokalnega ali regionalnega oddelka zahteva, naj predsednik sodišča prve stopnje iz skupine sodnikov dodeli dodatnega tehnično usposobljenega sodnika z znanjem in izkušnjami na področju tehnike.

Sporazum predvideva tudi poseben institut, skupino sodnikov, ki se ustanovi v skladu s statutom sodišča in jo sestavljajo vsi pravno in tehnično usposobljeni sodniki sodišča prve stopnje, ki so sodniki sodišča s polnim ali krajšim delovnim časom. V skupini sodnikov je vsaj en tehnično usposobljen sodnik z ustreznim znanjem in izkušnjami za vsako področje tehnike. Tehnično usposobljeni sodniki iz skupine sodnikov so na voljo tudi pritožbenemu sodišču.

Sodnike imenuje upravni odbor, ki pri imenovanju sodnikov zagotovi najboljše pravno in tehnično strokovno znanje ter uravnoteženo sestavo sodišča na najširši mogoči geografski podlagi med državljani držav članic pogodbenic. Upravni odbor imenuje toliko sodnikov, kot je potrebno za ustrezno delovanje sodišča. Najprej imenuje potrebno število sodnikov za ustanovitev vsaj enega senata v vsakem oddelku sodišča prve stopnje in vsaj dveh senatov v pritožbenem sodišču. Mandat sodnikov traja šest let in se začne z dnem, določenim v listini o imenovanju. Sodniki so lahko ponovno imenovani. Pred nastopom funkcije sodniki javno prisežejo, da bodo svoje naloge opravljali nepristransko in vestno ter da bodo varovali tajnost posvetovanj sodišča. Sodniki uživajo imuniteto pred sodnimi postopki. Po prenehanju mandata še naprej uživajo imuniteto za svoja dejanja, storjena pri opravljanju uradnih nalog. Predsedstvo lahko sodniku odvzame imuniteto. Sodnik je lahko razrešen s položaja ali so mu odvzete druge ugodnosti le, če predsedstvo sklene, da ne izpolnjuje več zahtevanih pogojev ali obveznosti, ki izhajajo iz njegovega položaja. Ta sodnik je zaslišan, vendar ne sodeluje pri odločanju.

Predsednik sodišča prve stopnje bo sodnike dodelil oddelkom v skladu z zahtevami sporazuma ali povezanega statuta. To se lahko zgodi v primeru zahteve lokalnega ali regionalnega oddelka v zvezi z nasprotno tožbo za razveljavitev patenta. Noben sodnik ne sme opravljati nobene druge dejavnosti, niti pridobitne niti nepridobitne, vendar pa lahko opravljajo druge sodniške naloge na državni ravni.

Statut Enotnega sodišča za patente določa še, da plačilo predsednika pritožbenega sodišča, predsednika sodišča prve stopnje, sodnikov, sodnega tajnika, namestnika sodnega tajnika in osebja določi upravni odbor. Upravni odbor, proračunski odbor in svetovalni odbor so ustanovljeni za zagotovitev učinkovitega izvajanja in delovanja sporazuma. Upravni odbor sestavlja po en predstavnik vsake države članice pogodbenice. Evropska komisija je na sejah upravnega odbora zastopana kot opazovalka.

Evropski patent z enotnim učinkom bo na začetku veljal v 17 državah (Avstrija, Belgija, Bolgarija, Danska, Estonija, Finska, Francija, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Nemčija, Nizozemska, Portugalska, Slovenija, Švedska), pozneje se lahko pridružijo še ostale države članice okrepljenega sodelovanja (Ciper, Češka, Grčija, Madžarska, Irska, Poljska, Romunija in Slovaška).

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilja predloga zakona sta:

- zagotovitev pogojev za sodelovanje Republike Slovenije pri delovanju Evropskega sodišča za patente in
- ureditev statusa sodnika, ki je imenovan za sodnika mednarodnega sodišča in to funkcijo opravlja krajši delovni čas od polnega delovnega časa.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na načelu učinkovitosti opravljanja funkcije sodnika na mednarodnem sodišču.

2.3 Poglavitne rešitve

Veljavna ureditev ZSS sodniku ne prepoveduje, da bi kandidiral na druge državne ali mednarodne funkcije in bil izvoljen. Za te primere položaj sodnika določa 40. člen ZSS, po katerem sodniku v primeru izvolitve na eno od v zakonu taksativno naštetih funkcij sodniška funkcija ter vse pravice in dolžnosti iz sodniške službe mirujejo. Mirovanje je torej mogoče samo, če sodnik prevzame drugo oblastno funkcijo na najvišji ravni ali pomembno strokovno nalogo na državni oziroma mednarodni ravni.

Skupna značilnost položajev iz 40. člena ZSS je, da gre za časovno omejene, najvišje in najbolj izpostavljene položaje v državi in mednarodnem okolju, pri izvolitvi oziroma imenovanju katerih država na določen način sodeluje (na primer razpiše volitve, predlaga kandidate, napoti posameznike). Sodniku v času, ko (začasno) prevzame neko drugo funkcijo, na primer

predsednika republike, poslanca, sodnika mednarodnega sodišča in tako dalje, sodniška funkcija miruje. Po izteku mandata za navedene funkcije je s tako ureditvijo ohranjena sodnikova pravica, da nadaljuje trajni sodniški mandat. Za druge javne funkcije, ki jih ZSS ne navaja, se sodnik ne more potegovati; če sodnik kandidira na tako funkcijo in je izvoljen, sodniška funkcija ne more mirovati, temveč mu preneha (6. točka prvega odstavka 74. člena ZSS).⁶

Institut mirovanja sodniške funkcije po 40. členu ZSS je neločljivo povezan z institutom nezdružljivosti sodniške funkcije (133. člen Ustave) in je zato enako kot slednji v funkciji javnega interesa, ki je v tem, da je vsakomur zagotovljeno pravično sojenje v razumnem roku po nepristranskem in neodvisnem sodišču (23. člen Ustave). Sistemske pravzaprav pomeni izjemo od ureditve, da sodniku preneha sodniška funkcija, če nastopi položaj, ki vzpostavlja nezdružljivost funkcije (6. točka prvega odstavka 74. člena ZSS).⁷ Ustava že sama določa, da je sodniška funkcija nezdružljiva s funkcijami v drugih državnih organih, v organih lokalne samouprave in v organih političnih strank. Sodnik hkrati z opravljanjem sodniške funkcije ne more opravljati dela v drugih državnih organih, kot je na primer funkcija predsednika države, poslanca, predsednika ali člana Vlade Republike Slovenije, in ne sme delovati v organih lokalne samouprave, torej v občinski ali mestni upravi ali v občinskem ali mestnem svetu. Odločitev, s katerimi drugimi funkcijami in dejavnostmi sodniška funkcija poleg navedenih prav tako ni združljiva, Ustava na normativni ravni prepušča zakonu.

Tako ZSS v 3. členu določa, da sodnik ne sme opravljati funkcij ali dejavnosti, ki so po določbi Ustave ali po določbah tega zakona nezdružljive s sodniško funkcijo. Sodnik po zakonu med drugim ne sme opravljati vrste poslov in dejavnosti, ki so opredeljene v 41. in 42. členu ZSS. Tako izrecno ne sme opravljati odvetniških ali notarskih poslov oziroma gospodarske ali druge pridobitne dejavnosti. Prav tako ne sme opravljati poslovodskih poslov in ne sme biti član upravnega ali nadzornega odbora gospodarske družbe ali druge pravne osebe, ki se ukvarja s pridobitno dejavnostjo. Po prvem odstavku 42. člena ZSS tudi sicer ne sme sprejeti nobene druge zaposlitve ali dela, ki bi ga oviralo pri opravljanju službe ali bi nasprotovalo ugledu sodniške službe oziroma vzbujalo vtis, da pri opravljanju svoje službe ni nepristranski.

Sodnik lahko opravlja pedagoška, znanstvena, publicistična, raziskovalna ali druga podobna dela v pravni stroki, če s tem ni ovirano opravljanje sodniške službe, a za njihovo opravljanje ne sme skleniti delovnega razmerja. O sprejemu dela, ki ga sodnik poleg sodniške službe lahko opravlja, mora predhodno pisno obvestiti predsednika sodišča. Če predsednik sodišča meni, da gre za delo, ki ni združljivo s sodniško funkcijo, predlaga sodnemu svetu, naj o tem odloči, in ta lahko sodniku prepove sprejeti takšno delo (drugi odstavek 42. člena ZSS).

ZSS pozna tudi mirovanje obveznosti iz sodniške službe. Ta zakonska ureditev velja, kadar sodnik ne prevzame druge funkcije, temveč začasno le opravlja drugo delo (ki seveda ne sme biti nezdružljivo s sodniško funkcijo). ZSS za take primere določa, da sodnik ne more opravljati sodniške službe in mu obveznosti iz sodniške službe mirujejo, čeprav obdrži pravico uporabljati naziv sodnik (tretji odstavek 71.c člena ZSS).⁸

⁶ Sodba Vrhovnega sodišča U 5/2022-27 z dne 25. 10. 2022, 17. točka obrazložitve.

⁷ Odločba Vrhovnega sodišča, št. X Ips 217/2013 z dne 29. 5. 2015.

⁸ Sodba Vrhovnega sodišča U 5/2022-27 z dne 25. 10. 2022, 18. točka obrazložitve.

Pri Enotnem sodišču za patente bodo sodniki iz posameznih držav svojo funkcijo lahko opravljali tudi za krajši delovni čas od polnega delovnega časa. To pomeni, da bodo sodniško funkcijo opravljali po notranjem pravu in po pravilih mednarodnega sodišča.

Ker ZSS takšnega položaja ne ureja, se z novim 40.a členom predlaga dopolnitev, po kateri bodo sodniku, imenovanemu na mednarodno sodišče, ki pa te funkcije ne bo opravljal polni delovni čas, v sorazmernem delu pravice in dolžnosti iz sodniške službe, ki so vezane na opravljanje sodniške službe, mirovale. Pravice iz sodniške službe so urejene v IV. poglavju ZSS ter obsegajo sodniško plačo in nadomestila, dopust, službeno oblačilo, sodniško izobraževanje ter premestitev in dodelitev sodnika.

V preostanku do polnega delovnega časa je sodnik v službenem razmerju z Republiko Slovenijo in v tem delu veljajo določbe ZSS in ZDR-1 v tistih delih, ki jih ZSS ne ureja. Sodniška služba ima delovnopravno vsebino, a le v zelo omejenem obsegu – le glede pravic in dolžnosti, ki niso urejene z ZSS (4.a člen).⁹ Predlagatelj meni, da je potrebna navezava na uporabo določb ZDR-1, ki urejajo pogodbo o zaposlitvi s krajšim delovnim časom, saj imajo tovrstne pogodbe določene posebnosti glede pravice do letnega dopusta, višine regresa, dela preko dogovorjenega delovnega časa in pravice do plačila za delo po dejanski delovni obveznosti.

ZSS in Zakon o sodnem svetu¹⁰ izrecne določbe o tem, kdo odloča o obstoju mirovanja sodniške funkcije, nimata. Kot izhaja iz letnih poročil sodnega sveta,¹¹ v praksi obstoj mirovanja sodniške funkcije po 40. členu ZSS z odločbo ugotavlja sodni svet.¹²

Glede na dozdajšnjo prakso predlagatelj ocenjuje, da je za primere ugotavljanja obsega mirovanja pravic in dolžnosti iz sodniške službe po novem 40.a členu ZSS najprimernejši organ sodni svet. Sodni svet bo na podlagi predloga sodnika, ki je imenovan za sodnika mednarodnega sodišča za krajši delovni čas, in na podlagi mnenja predsednika sodišča, na katerem ta sodnik opravlja sodniško službo, ugotovil obseg mirovanja pravic in dolžnosti in o tem izdal ugotovitveno odločbo.

Sodniki so funkcionarji s trajnim mandatom, ki imajo pravico do napredovanja. Pri odločanju o napredovanju se ocenjuje delo sodnika na podlagi meril, ki jih sprejme sodni svet.¹³ Redno

Tretji odstavek 71.c člena ZSS določa: »Sodnik, ki je dodeljen na Ustavno sodišče Republike Slovenije, v center za izobraževanje v pravosodju za vodenje centra ali za opravljanje drugih nalog v centru ali za opravljanje zahtevnejših strokovnih nalog na ministrstvo, pristojno za pravosodje, obdrži pravico uporabljati naziv sodnik, vendar ne more hkrati opravljati sodniške službe in mu obveznosti iz sodniške službe mirujejo. Dodeljen sodnik lahko v času dodelitve kandidira in je imenovan za predsednika sodišča, podpredsednika sodišča ali na druga vodstvena mesta na sodišču pod pogoji in po postopku, ki ga določa zakon, ki ureja sodišča.«

⁹ 4.a člen ZSS določa:

»Glede sodnikovih pravic in dolžnosti v zvezi s sodniško službo, ki niso urejene s tem zakonom, se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja delovna razmerja.«

¹⁰ Uradni list RS, št. 23/17 in 178/21 – odl. US.

¹¹ Dostopno na: <http://www.sodni-svet.si/##ssvet/letnaPorocila>.

¹² Sodni svet je v letu 2017 prejel dva predloga za mirovanje sodniške funkcije in o njiju odločil, v letih 2018 in 2019 ni prejel v odločanje nobenega predloga za mirovanje sodniške funkcije. V letu 2020 je sodni svet prejel en predlog za mirovanje sodniške funkcije zaradi imenovanja sodnika na mesto namestnika varuha človekovih pravic in o njem pozitivno odločil.

ocenjevanje vsaka tri leta izvaja personalni svet, mogoče pa je tudi predčasno ocenjevanje. Sodnik, ki bo krajši delovni čas opravljal sodniško funkcijo na mednarodnem sodišču, bo na sodišču v Republiki Sloveniji reševal zadeve z manjšo obremenitvijo in bo ocena sodniške službe izdelana za obseg teh zadev. V obsegu zadev, ki jih bo reševal v funkciji sodnika mednarodnega sodišča in mu bo v tem delu sodniška služba mirovala, ne more biti ocenjen, lahko pa se njegovo delo na mednarodnem sodišču kot mednarodno udejstvovanje seveda upošteva pri oceni sodniške službe.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlagana dopolnitev zakona ne bo imela finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za obdobje, za katero je proračun že sprejet (leto 2023) se ne predvideva porabe proračunskih sredstev zaradi predlaganih rešitev.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona sicer ni predmet neposrednega usklajevanja s pravnim redom EU, vendar pa se s predlagano dopolnitvijo zakona z zagotovitvijo delovanja lokalnega oddelka Enotnega sodišča za patente na izvedbeni ravni izvaja sporazum, sekundarno pa se s tem izvaja tudi Uredba (EU) št. 1257/2012.

Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

5.1 NEMČIJA

Sodniki v zvezni službi in zvezni javni uslužbenci se lahko zaposlijo pri Enotnem sodišču za patente kot sodniki ali kot uslužbenci Enotnega sodišča za patente v skladu z obstoječim pravnim položajem tako, da so začasno dodeljeni Enotnemu sodišču za patente v celoti ali delno z njihovim soglasjem na podlagi 29 (1) člena zakona, ki ureja javne uslužbenke (Bundesbeamtengesetz, BBG) v povezavi s členom 46 zakona, ki ureja sodnike (Deutsches Richtergesetz, DRiG). Institut dodelitve je bil določen posebej za začasno zasedbo delovnih mest v nad- in mednarodnih institucijah, kamor napotitev ni mogoča. Razporeditev ne vpliva na pravni položaj javnega uslužbenca oziroma sodnika in s tem tudi ne na vse določbe, ki veljajo v razmerju do delodajalca ter se nanašajo na dolžnosti in pravice javnega uslužbenca ali sodnika.

5.2 NIZOZEMSKA

Sodniki, ki na mednarodnih sodiščih delajo krajši delovni čas od polnega delovnega časa, bodisi skrajšajo svoj delovni čas na domačem sodišču bodisi opravljajo delo na Enotnem sodišču za patente v svojem prostem času. Sodniki potrebujejo soglasje predsednika lokalnega sodišča za

pomožne funkcije. Ob odsotnosti navzkrižja interesov in pod pogojem, da je obe funkciji mogoče združiti, se taka odobritev običajno izda. To ne zahteva nobenih sprememb notranje zakonodaje.

5.3 ŠVEDSKA

Na Švedskem obstaja več možnosti, da sodnik dela za 20 odstotkov več od svojega polnega delovnega časa. To delo se lahko šteje za »postransko sodelovanje« ali pa sodna uprava uporabi določbo Uredbe o odobritvi dopusta sodnikom (3 § Regulation (2019:723) om ledighet för domare får en ordinarie domare). Po tej določbi lahko sodniki dobijo dopust (tudi v odstotkih) za delo med drugim tudi na mednarodnem sodišču.

5.4 BELGIJA

V Belgiji lahko kralj sodnike pooblasti za opravljanje nalog splošnega pomena v nadnacionalnih, mednarodnih ali tujih institucijah po nasvetu načelnika policije ali sodnika, ki so mu hierarhično podrejeni. Pooblastilo velja eno leto. Na zahtevo mednarodne, naddržavne ali tuje institucije se ta rok lahko podaljša za največ eno leto. Če sodnik po preteku dopusta ne prevzame več dolžnosti v sodstvu, se šteje, da je podal odstop. Sodniki na dopustu obdržijo svoj naziv in šteje se, da opravljajo funkcijo, na katero so bili imenovani. Obdržijo plačo, povezano s to funkcijo, z dodatki in ugodnostmi, povezanimi z njo, če dodelitev ni plačana. Če gre za plačano zaposlitev s krajšim delovnim časom, obdržijo sorazmerno plačo, ki je povezana z njihovo funkcijo, skupaj s povišanji in dodatki. Če je sodnik zaposlen za krajši delovni čas, obdrži sorazmerno plačo, ki je povezana z njihovo službo, skupaj z dodatki in ugodnostmi.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne ukinja ali odpravlja administrativnih bremen. Predlog zakona ne uvaja novih obveznosti za državljane oziroma druge osebe. Predlog zakona ne predvideva ustanovitve novih organov, reorganizacije ali ukinitve obstoječih organov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Določbe predloga zakona ne prinašajo administrativnih posledic za obveznosti strank. Predlog zakona ne predvideva povečanja stroškov strank ali njihove razbremenitve. Predlog zakona ne vpliva na čas urejanja zadev strank.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Določbe predloga zakona ne prinašajo posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Določbe predloga zakona ne prinašajo posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Določbe predloga zakona ne prinašajo posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Določbe predloga zakona ne prinašajo posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Določbe predloga zakona ne prinašajo posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Sprejeti zakon bo predstavljen na spletnih straneh Ministrstva za pravosodje v okviru vladnega spletnega portala gov.si. in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Poročila o izvajanju zakona in doseženih ciljev niso potrebna, saj gre le za ureditev statusa sodnika, ki bo z imenovanjem sodnika na Enotnem sodišču za patente, poleg opravljanja sodniške službe v Republiki Sloveniji, sodil tudi v zadevah iz pristojnosti tega mednarodnega sodišča.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Druge take okoliščine niso podane.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil poslan v strokovno usklajevanje 27. marca 2023. Na predlog zakona je pripombe podalo Upravno sodišče Republike Slovenije, ki je predlagalo, da se uporablja samo termin mirovanja sodniške službe in da obseg mirovanja sodniške službe ugotovi sodni svet.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Zunanji strokovnjak pri pripravi predloga zakona ni sodeloval.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- dr. Dominika Švarc Pipan, ministrica, Ministrstvo za pravosodje,
- dr. Igor Šoltes, državni sekretar, Ministrstvo za pravosodje,
- mag. Valerija Jelen Kosi, državna sekretarka, Ministrstvo za pravosodje.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o sodniški službi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 91/09, 33/11, 46/13, 63/13, 69/13 – popr., 95/14 – ZUPPJS15, 17/15, 23/17 – ZSSve, 36/19 – ZDT-1C in 34/23 – odl. US) se za 40. členom doda novi 40.a člen, ki se glasi:

»40.a člen

Ne glede na prvi odstavek prejšnjega člena sodniku, ki je imenovan za sodnika mednarodnega sodišča in funkcijo na mednarodnem sodišču opravlja za krajši delovni čas, v sorazmernem delu mirujejo pravice in dolžnosti iz sodniške službe.

Obseg mirovanja pravic in dolžnosti iz sodniške službe ugotovi sodni svet na predlog sodnika po predhodnem mnenju predsednika sodišča, na katerem opravlja sodniško službo.«.

KONČNA DOLOČBA

2. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

S predlaganim novim 40.a členom se ureja položaj sodnika, če je imenovan na mednarodno sodišče in tudi tam poleg sodniške funkcije v Republiki Sloveniji opravlja funkcijo sodnika mednarodnega sodišča. Funkcijo sodnika na mednarodnem sodišču pa ne opravlja polni delovni čas, ampak v manjšem deležu od polnega delovnega časa (krajši delovni čas), odvisno od načina dela sodišča in pripada zadev.

Sodniku bodo za čas imenovanja in v obsegu, v katerem bo opravljal delo na mednarodnem sodišču, v sorazmernem delu mirovale pravice in dolžnosti iz sodniške službe. Če bo sodnik opravljal delo na mednarodnem sodišču na primer v višini 20 odstotkov, bo v preostalih 80 odstotkih še vedno opravljal sodniško službo v Republiki Sloveniji, kjer mu pripadajo vse pravice in obveznosti iz službenega razmerja v sorazmernem ali polnem obsegu. Pravici, ki se uveljavljata sorazmerno, sta pravica do plačila za delo (višina po dejanski delovni obveznosti) in pravica do regresa za letni dopust. Pravica do dopusta pa se ne uveljavlja sorazmerno, ampak ZDR-1 določa samo spodnji minimum trajanja dopusta.¹⁴ Zahteva po enakem obravnavanju delavcev s krajšim delovnim časom glede pravice do letnega dopusta izhaja tudi iz Konvencije MOD št. 132 o plačanem letnem dopustu. Tako ima delavec, ki dela s krajšim delovnim časom, pravico do polnega in ne samo sorazmernega letnega dopusta. V zvezi z nadomestilom plače v primeru odsotnosti z dela zaradi izrabe letnega dopusta je treba upoštevati, da je delodajalec dolžan delavcu izplačati nadomestilo plače za tiste dneve in za toliko ur, kolikor znaša delovna obveznost delavca na dan, ko zaradi izrabe letnega dopusta ne dela (deveti odstavek 137. člena ZDR-1). ZDR-1 primeroma navaja še področno zakonodajo, ki določa delo za krajši delovni čas, in sicer predpise o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, predpise o zdravstvenem zavarovanju in predpise o starševskem dopustu.

Ker bo sodnik opravljal sodniško službo v Republiki Sloveniji in na mednarodnem sodišču hkrati, bo z obsegom dela, ki ga bo opravljal na mednarodnem sodišču, seznanil predsednika sodišča, na katerem opravlja sodniško službo, ta pa bo podal mnenje. Glede na dozdejšnja prakso ugotavljanja mirovanja po 40. členu ZSS predlagatelj ocenjuje, da je za primere ugotavljanja obsega mirovanja pravic in dolžnosti iz sodniške službe po novem 40.a členu ZSS najprimernejši organ sodni svet, ki bo o tem izdal ugotovitveno odločbo.

Glede ocenjevanja in napredovanja predlagatelj ocenjuje, da prilagoditev Meril za kakovost dela sodnikov za oceno sodniške službe¹⁵ ne bo potrebna, saj bodo sodniki reševali zadeve z manjšo obremenitvijo. Ocenjevanje sodniške službe bo potekalo na podlagi števila zadev, ki jih je sodnik rešil v krajšem delovnem času. Sodnik zaradi delnega mirovanja sodniške službe v tem delu ne more biti ocenjen, lahko pa se njegovo delo na mednarodnem sodišču kot mednarodno udejstvovanje upošteva pri oceni sodniške službe (12. člen meril). Tudi sodniki, ki delajo s krajšim delovnim časom na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, zdravstvenem zavarovanju in starševskem dopustu, so ocenjeni samo v obsegu

¹⁴ Drugi odstavek 159. člena ZDR-1 določa:

»Letni dopust v posameznem koledarskem letu ne sme biti krajši kot štiri tedne, ne glede na to, ali dela delavec polni delovni čas ali krajši delovni čas od polnega.«

¹⁵ Uradni list RS, št. 64/17.

pripada oziroma obremenitve. Oceno sodniške službe izdelata personalni svet na podlagi prvega odstavka 31. člena ZSS kot poseben organ sodne veje oblasti v smislu določil 30. do 35. člena Zakona o sodiščih. Kot izhaja iz sodne prakse,¹⁶ gre pri izdelavi ocene sodniške službe za dejavnost strokovne narave, ki se izvaja po pravilih stroke in v skladu z merili iz 28. člena ZSS ter na podlagi ugotovljenih dejanskih podatkov obsega strokovne ugotovitve.

K 2. členu:

Predlaga se krajši vacatio legis, in sicer naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Enotno sodišče za patente namreč prične z delovanjem 1. junija 2023, zato je treba čimprej urediti status imenovanega sodnika, ki bo deloval na tem sodišču oziroma na lokalnem oddelku sodišča v Sloveniji, da ne bi prišlo do kolizije z nezdružljivostjo sodniške funkcije in posledično prenehanja sodniške funkcije.

¹⁶ I Up 97/2011

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

/

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Na podlagi prvega odstavka 142. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US in 111/21) Vlada Republike Slovenije predlaga, da Državni zbor Republike Slovenije obravnava predlog Zakona o dopolnitvi Zakona o sodniški službi po skrajšanem postopku, ker gre za manj zahtevne dopolnitve Zakona o sodniški službi.

Predlog za skrajšani postopek je utemeljen z dejstvom, da gre za manj zahtevne spremembe, ki ne posegajo v sistemsko delovanje sodišč. Sprememba ureditve statusa sodnika, ki je za del polnega delovnega časa imenovan na mednarodno sodišče, se nanaša na zelo ozek segment sodnikov.

Glede na navedeno Vlada Republike Slovenije meni, da so izpolnjeni pogoji za obravnavo predloga Zakona o dopolnitvi Zakona o sodniški službi po skrajšanem zakonodajnem postopku.

VI. PRILOGE